

Universul poetic al operei poetului Nichita Stanescu-a doua parte

In volumul Dreptul la timp, un volum de interval, care face trecerea spre cea de a doua etapa, este sesizabil inceputul unui nou mod de a scrie si, totodata, de raportare la literatura si la existenta. Exultanta adolescentina este inlocuita, progresiv, de revelatia timpului si a rupturii tragice a sinelui provocata de sciziunea suflet-trup si de limitele ontologice ale existentei. Primul text care tematizeaza criza de identitate este Enchidu: un poem cu valoare de "nucleu figurativ" pentru evolutia creatiei sale. Atat tema acestui poem, cat si versul, , Priveste-ti mainile si bucura-te, caci ele sunt absurde" evidentiaza brutala constiinta a rupturii "si a vidului pe care aceasta il instaureaza in miezul existentei" (Ioana Em. Petrescu).

In aceasta etapa, in care sunt cuprinse volumele // elegii, Oul si sfera, Laus Ptolemaei, Necuvintele, In dulcele stil clasic si Maretia frigului si in care conceptele "isi cauta noi invelisuri lirice" (Eugen Simion), are loc o impresionanta innoire si diversificare tematica si stilistica a poeziei sale, iar criza existentiala "beneficiaza" de o traire energica si vitalista a ei. Intre noile teme se detaseaza cea a "poeziei despre poezie" si despre geneza actului poetic, cea a cuvantului si a literei, cea a eului - de la obsesia incapsularii in propria individualitate la disocierea sau deificarea si multiplicarea eului - si cea a neputintei de comunicare cu Marele Tot al lumii sau cu Divinitatea etc. De la optiunea initiala pentru starea de gratie se trece la "stiinta" de a te scrie "pe tine insuti pe dinlauntru sufletului tau mai intai, ca sa poti la urma sa scrii pe dinafara sufletele altora", stiinta numita de poet hemografie (Fiziologia poeziei).

Tematica de o maxima gravitate, care dobandeste accente baroce tot mai pregnante, precum in 11 elegii si in Laus Ptolemaei, se adanceste in paralel cu interesul pentru jocul poetic. In principiu, dispozitia ludica a poetului are, simultan, doua semnificatii: una tragica, provocata de refuzul "irationalului" din inima lumii, si alta solara, instituita de placerea "copilareasca" de a distruge regulile si conventiile de orice natura si de a reconstrui o alta lume si chiar o alta limba ("limba poezeasca"). Cele doua aspecte complementare sustin dualitatea atitudinii ludice, care se desfasoara si se implineste sub semnul rasu" plansului sau, altfel spus, cel al tragediei vesele si, respectiv, cel al comediei tragice ("schiopatarea nu este un joc al mersului" a spus, intr-un interviu, Nichita Stanescu).